

Βρυξέλλες, 19 Νοεμβρίου 2019
(OR. en)

14055/1/19
REV 1

COMPET 736
MI 786
IND 289

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Προεδρία

Αποδέκτης: Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο

αριθ. προηγ. εγγρ.: 14055/19

Θέμα: Εξωτερική διάσταση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας

Επισυνάπτεται στο παράρτημα για τις αντιπροσωπίες σημείωμα της Προεδρίας σχετικά με την εξωτερική διάσταση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας ενόψει του Συμβουλίου «Ανταγωνιστικότητα» της 28ης Νοεμβρίου 2019.

Εξωτερική διάσταση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας
Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας (Εσωτερική Αγορά και Βιομηχανία)

28 Νοεμβρίου 2019

1. Η ΕΕ, ως παγκοσμίως συνδεδεμένη οικονομία και ως η μεγαλύτερη ζώνη ελεύθερων συναλλαγών στον κόσμο, αντιμετωπίζει πρωτοφανή αριθμό νέων προκλήσεων και μεγατάσεων. Οι προκλήσεις και οι τάσεις αυτές κυμαίνονται από την επιβράδυνση του παγκόσμιου εμπορίου έως την ψηφιακή διαταραχή και την κλιματική αλλαγή. Επιπλέον, λόγω των πρόσφατων αλλαγών στη δυναμική των ισχυρών, οι σχέσεις της ΕΕ με τους άλλους σημαντικούς εμπορικούς συνασπισμούς, ιδίως την Κίνα και τις Ηνωμένες Πολιτείες (ΗΠΑ), έχουν γίνει πιο περίπλοκες. Ειδικότερα, η έλλειψη ίσων όρων ανταγωνισμού αποτελεί πρόβλημα που θα πρέπει να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά η ΕΕ.
2. Η ικανότητα των ευρωπαϊκών βιομηχανιών και επιχειρήσεων να ανταγωνίζονται με επιτυχία στις παγκόσμιες αγορές και η πρόσβασή τους στις παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να διασφαλίσουμε ότι η Ευρώπη θα είναι πρωτοπόρος στις μελλοντικές τεχνολογίες, την καινοτομία και τη βιωσιμότητα, εξυπηρετώντας έτσι μακρόπνοα και τη στρατηγική αυτονομία. Αυτό συνεπάγεται επίσης ότι η συμπεριφορά των βιομηχανιών και των επιχειρήσεων πρέπει να είναι περιβαλλοντικά και κοινωνικά υπεύθυνα.
3. Υπάρχουν δύο πτυχές που σχετίζονται με την εξωτερική ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης. Πρώτον, πρέπει να διασφαλίσουμε ότι διαθέτουμε ανταγωνιστικές εγχώριες αγορές, ικανότητα για καινοτομία, επαρκείς δεξιότητες, ίσους όρους ανταγωνισμού στις ευρωπαϊκές αγορές και επιχειρηματικό περιβάλλον ευνοϊκό για τις επιχειρήσεις, ώστε να επεκτείνονται και να προσελκύουν επενδύσεις. Αυτές οι προϋποθέσεις συνδέονται στενά με την ευρωπαϊκή αναπτυξιακή πολιτική και τα οράματα που παρουσιάζονται στο έγγραφο της φινλανδικής Προεδρίας: *Όραμα για τη βιώσιμη ανάπτυξη*. Δεύτερον, πρέπει να μπορεί να εξασφαλιστούν ίσοι όροι ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο για τις ευρωπαϊκές βιομηχανίες και επιχειρήσεις.

4. Το παρόν έγγραφο επικεντρώνεται κυρίως στη δεύτερη πτυχή της εξωτερικής ανταγωνιστικότητας της ΕΕ, δηλαδή στη διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού παγκοσμίως, ώστε να μπορούν οι ευρωπαϊκές βιομηχανίες και οι επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, να έχουν πρόσβαση σε παγκόσμιες αγορές, να μεγιστοποιούν τη δημιουργία αξίας και να στηρίζουν τη δημιουργία και την ανάπτυξη αξιακών αλυσίδων και την ενσωμάτωσή τους στα παγκόσμια δίκτυα δημιουργίας αξίας.
5. Οι ίσοι όροι ανταγωνισμού στις παγκόσμιες αγορές επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από τις ακόλουθες μεγατάσεις:
 - Κλιματική αλλαγή και μετάβαση στην κλιματικά ουδέτερη οικονομία,
 - Ψηφιοποίηση και νέες τεχνολογίες, καθώς και οι επιπτώσεις τους στους ίσους όρους ανταγωνισμού, ιδίως στην οικονομία των επιγραμμικών πλατφορμών,
 - Πρακτικές στρέβλωσης της αγοράς από τρίτες χώρες που παρέχουν στις δικές τους εταιρίες αθέμιτα πλεονεκτήματα, όπως κρατικές ενισχύσεις, και περιορίζουν την πρόσβαση ξένων εταιριών στην αγορά τους

Κλιματική αλλαγή και μετάβαση στην κλιματικά ουδέτερη οικονομία

6. Η κλιματική αλλαγή έχει τεράστιο αντίκτυπο στην παγκόσμια οικονομία. Αποτελεί πρόκληση, αλλά θα πρέπει επίσης να θεωρηθεί ευκαιρία από τη σκοπιά της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας για την Ευρώπη. Σε πολλές περιπτώσεις, αυτός που θα δράσει πρώτος θα αποκτήσει πλεονέκτημα στη διαμόρφωση και την κατάκτηση μιας ταχέως αναπτυσσόμενης αγοράς. Ως εκ τούτου, η ΕΕ θα πρέπει να αναπτύξει ένα ολοκληρωμένο και συνεκτικό σχέδιο για τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να αναλάβει εγκαίρως ηγετικό ρόλο στις αγορές σε σχέση με τη μετάβαση στην κλιματικά ουδέτερη οικονομία.
7. Οι καινοτόμες και κλιματικά ουδέτερες τεχνολογίες και λύσεις θα έχουν υψηλή ζήτηση στις παγκόσμιες αγορές στο εγγύς μέλλον. Η Ευρώπη θα πρέπει να είναι η πρώτη που θα εισαγάγει αυτές τις τεχνολογίες και να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να αναπτύξει ευρωπαϊκά πρότυπα, τα οποία θα υιοθετήσει η αγορά ως παγκόσμια πρότυπα. Οι προσπάθειες αυτές θα πρέπει να υποστηριχθούν από ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις σε καινοτομίες και τεχνολογίες, καθώς και από μελλοντοστραφείς ρυθμίσεις και πρότυπα. Αυτό θα προλειάνει το έδαφος για μια κοινωνικά και οικονομικά βιώσιμη και δίκαιη μετάβαση, δημιουργώντας ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για την ευρωπαϊκή καθαρή βιομηχανία.

Ψηφιοποίηση και νέες τεχνολογίες και οι επιπτώσεις τους στους ίδιους όρους ανταγωνισμού, ιδίως στην αγορά των επιγραμμικών πλατφορμών

8. Για να ενισχύσει την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητά της στις παγκόσμιες αγορές, η ΕΕ πρέπει να πρωτοστατήσει στην ανάπτυξη της ψηφιακής οικονομίας. Αυτό δεν είναι εύκολο, καθώς άλλοι μεγάλοι εμπορικοί συνασπισμοί υπερτερούν της ΕΕ σε πολλούς επιχειρηματικούς τομείς όσον αφορά την ανάπτυξη και, ειδικότερα, την εμπορική εκμετάλλευση διάφορων καίριων ψηφιακών τεχνολογιών και λύσεων.
9. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για την οικονομία των επιγραμμικών πλατφορμών, δεδομένου ότι λίγες μη ευρωπαϊκές εταιρίες-πλατφόρμες κυριαρχούν τόσο στις παγκόσμιες όσο και στις ευρωπαϊκές αγορές. Η υπερβολικά ισχυρή θέση τους στην αγορά βασίζεται, σε μεγάλο βαθμό, στην ικανότητά τους να συγκεντρώνουν, να συνδυάζουν και να διαχειρίζονται τεράστιο όγκο δεδομένων, ούτως ώστε να είναι σε θέση να προσφέρουν εντελώς νέα είδη υπηρεσιών στις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές. Αυτό δημιουργεί έναν κύκλο όπου αυτές οι μεγάλες εταιρίες-πλατφόρμες κυριαρχούν ολοένα και περισσότερο και η πρόσβαση των ανταγωνιστών στην αγορά μπορεί να παρακωλύεται ή ακόμη και να εμποδίζεται ή όπου οι δραστηριότητες άλλων επιχειρήσεων σε διάφορους τομείς ενδέχεται να εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη συμπεριφορά αυτών των μεγάλων επιγραμμικών πλατφορμών.
10. Σε αυτό το πλαίσιο, είναι υψίστης σημασίας η ικανότητα της ΕΕ να παρεμβαίνει στην επιζήμια συμπεριφορά των μεγάλων εταιριών επιγραμμικών πλατφορμών όταν δραστηριοποιούνται στις ευρωπαϊκές αγορές. Θα πρέπει να συνεχίσουμε να καταγράφουμε τις διάφορες πολιτικές απαντήσεις μέσω των οποίων μπορεί να αντιμετωπιστεί το ζήτημα και να εξετάζουμε κατά πόσον τα υφιστάμενα εργαλεία πολιτικής είναι κατάλληλα για τον επιδιωκόμενο σκοπό. Για παράδειγμα, οι κανόνες του ανταγωνισμού αποδείχθηκαν αποτελεσματικοί και ισχυροί όσον αφορά τον έλεγχο της συμπεριφοράς των κυρίαρχων επιχειρήσεων στην αγορά ή την απαγόρευση συγχωνεύσεων που είναι επιζήμιες για τον ανταγωνισμό στην ευρωπαϊκή αγορά. Θα πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω κατά πόσον η επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ από μόνη της είναι αρκετή για την αντιμετώπιση των ζητημάτων στην οικονομία των ψηφιακών πλατφορμών. Επιπλέον, θα ήταν σημαντικό να διερευνηθεί κατά πόσον μπορούμε να δημιουργήσουμε νέα εργαλεία πολιτικής - ή κατά πόσον υπάρχει η σχετική ανάγκη - για την παρέμβαση σε επιζήμια συμπεριφορά των επιγραμμικών πλατφορμών, προκειμένου να εξασφαλίζονται ίσοι όροι ανταγωνισμού στην ΕΕ.

11. Τα δεδομένα έχουν καταστεί πολύτιμο στοιχείο για πολλές εταιρίες και αποτελούν τη βάση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους. Επιπλέον, όπως ήδη αναφέρθηκε, η απόκτηση ισχυρής θέσης όσον αφορά την πρόσβαση σε δεδομένα και την επεξεργασία δεδομένων έχει καταστεί αποτελεσματικό εργαλείο για την κυριαρχία της αγοράς. Η ΕΕ θα πρέπει να αναπτύξει έναν ολοκληρωμένο χάρτη πορείας για το ρυθμιστικό τοπίο όσον αφορά τα δεδομένα, καθώς και τη δίκαιη και καινοτόμο χρησιμοποίηση και επαναχρησιμοποίηση των δεδομένων, ώστε να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη, για παράδειγμα, που σχετίζονται με την κοινοχρησία δεδομένων και να διασφαλιστεί η πρόσβαση των ΜΜΕ στα δεδομένα. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να περιλαμβάνονται σαφείς πληροφορίες σχετικά με το ποια στοιχεία δεδομένων απαιτούνται, από ποιον και για ποιο σκοπό υπέρ του ανταγωνισμού. Μια καινοτόμος συνεπής προσέγγιση όσον αφορά την πολιτική για τα δεδομένα θα μπορούσε επίσης να επιταχύνει την ανάπτυξη και την υιοθέτηση της τεχνητής νοημοσύνης στην ΕΕ.

Δράσεις στρέβλωσης της αγοράς από ορισμένες τρίτες χώρες που παρέχουν στις δικές τους εταιρίες αθέμιτα πλεονεκτήματα, όπως κρατικές ενισχύσεις, και περιορίζουν την πρόσβαση ξένων εταιριών στην αγορά τους

12. Είναι γνωστό ότι ορισμένες τρίτες χώρες με μεγάλη οικονομική ισχύ παρεμβαίνουν ενεργά στη λειτουργία των αγορών, παρέχοντας στις δικές τους εταιρίες πλεονεκτήματα που στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό και την ισότιμη συμμετοχή. Οι δραστηριότητες αυτές συνίστανται, για παράδειγμα, σε κρατικές επιδοτήσεις ή στον περιορισμό της πρόσβασης ξένων εταιριών στην αγορά.
13. Η συμπεριφορά αυτή έχει οδηγήσει σε μια κατάσταση στην οποία η ΕΕ πρέπει να λάβει πιο αποφασιστική στάση και να υποστηρίξει προορατικά τα συμφέροντα των εταιριών της. Η διαφάνεια στις εμπορικές συναλλαγές με βάση τον ανταγωνισμό και την ισχυρή καινοτομία συμβάλλει καίρια στη στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας. Οι ανοικτές αγορές έχουν σταθερά αποδειχθεί πιο αποτελεσματικές και ανθεκτικές στις κρίσεις σε σχέση με τις οικονομίες με υψηλά εμπόδια και περιορισμούς. Ως εκ τούτου, η ΕΕ πρέπει να προωθήσει ενεργά την ανάγκη για ίσους όρους ανταγωνισμού τόσο σε εσωτερικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο και να συνεχίσει να υποστηρίζει τον ανοικτό χαρακτήρα, τη διαφάνεια και ένα πολυμερές εμπορικό σύστημα βάσει κανόνων. Επιπλέον, απαιτούνται επειγόντως κοινά παγκόσμια πρότυπα όσον αφορά τις εξαγωγικές πιστώσεις. Η ΕΕ θα πρέπει να συνεχίσει να προωθεί τη διαδικασία στο πλαίσιο της Διεθνούς ομάδας για τις εξαγωγικές πιστώσεις, με στόχο την κατάρτιση εκθέσεων και την επίτευξη διαφάνειας των εξαγωγικών πιστώσεων σε επίπεδο συγκεκριμένων έργων.

14. Είναι προφανές ότι τα προβλήματα πρόσβασης στην παγκόσμια αγορά θα πρέπει να επιλύονται πρωτίστως μέσω της εμπορικής πολιτικής. Ωστόσο, εάν αυτό δεν αποτελεί επιλογή λόγω της απροθυμίας του άλλου μέρους να επιλύσει το πρόβλημα, θα πρέπει να είμαστε έτοιμοι να εξετάσουμε άλλα μέσα ενίσχυσης των ίσων όρων ανταγωνισμού για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ προς όφελος των ευρωπαϊκών βιομηχανιών και επιχειρήσεων. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες απαιτήσεις: οι δράσεις μπορούν να αποφασίζονται και να εφαρμόζονται μονομερώς από την ΕΕ και δεν επηρεάζουν αρνητικά τον ανοικτό χαρακτήρα της αγοράς και τη λειτουργία της ευρωπαϊκής αγοράς ή των ευρωπαϊκών βιομηχανιών και επιχειρήσεων. Αξίζει να σημειωθεί ότι, δεδομένου ότι τα μέτρα αυτά θα λαμβάνονται μονομερώς από την ΕΕ, θα καλύπτουν μόνο αθέμιτες πρακτικές που στρεβλώνουν τους ίσους όρους ανταγωνισμού στην ευρωπαϊκή αγορά.
15. Η αθέμιτη συμπεριφορά ορισμένων χωρών και η έλλειψη ίσων όρων ανταγωνισμού έχουν προσελκύσει ιδιαίτερα την προσοχή και θεωρούνται ένα από τα κύρια εμπόδια για την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα και ανάπτυξη. Πολλά κράτη μέλη έχουν ήδη εκφράσει τις ανησυχίες τους για τη δύσκολη αυτή κατάσταση. Ορισμένα κράτη μέλη είναι της γνώμης ότι θα μπορούσαν να αποκατασταθούν ίσοι όροι ανταγωνισμού μέσω της χαλάρωσης των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ με στόχο τον ανταγωνισμό στις παγκόσμιες αγορές. Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν κράτη μέλη που τονίζουν τη σημασία των ανοικτών αγορών και του έντονου ανταγωνισμού στις ευρωπαϊκές αγορές, καθώς τελικά ωφελούν τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και τους Ευρωπαίους καταναλωτές. Θεωρούν ότι οι εταιρίες από τρίτες χώρες είναι ευπρόσδεκτες στις ευρωπαϊκές αγορές, αλλά θα πρέπει να υπόκεινται στους ίδιους κανόνες με τις ευρωπαϊκές. Οι συμβολές των κρατών μελών και η σχετική αιτιολόγηση είναι πολύτιμες, καθώς παρέχουν στοιχεία για περαιτέρω συζητήσεις.

16. Η ΕΕ έχει κάθε ευκαιρία να επιτύχει στον παγκόσμιο ανταγωνισμό και να κατακτήσει θέση πρωτοπόρου στις παγκόσμιες αγορές και υπέρμαχου του ανοικτού εμπορίου. Ωστόσο, πρέπει να παραδεχθούμε ότι ορισμένες από τις γεωπολιτικές αλλαγές μπορεί να έχουν μόνιμο χαρακτήρα και η ΕΕ πρέπει να συνεχίσει να είναι προορατική και να μπορεί να αντιδρά γρήγορα στις νέες αλλαγές και στις επιπτώσεις τους. Αυτό απαιτεί νέες δεξιότητες, καθώς και επενδύσεις στην εκπαίδευση, τη συνεχή μάθηση, την απόκτηση νέων δεξιοτήτων και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων. Η ΕΕ πρέπει να παραμείνει ενωμένη και να δρα αποφασιστικά για να αντιμετωπίζει τις προκλήσεις και να τις μετουσιώνει σε επιτυχία.

Ερώτηση:

Ποιος είναι ο καλύτερος συνδυασμός πολιτικών και μέτρων εντός της ΕΕ, μέσω του οποίου μπορούμε να εξασφαλίσουμε ισότιμους όρους ανταγωνισμού για τις εταιρίες μας;
